

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Kuidas algatada kohtuasja?**Kuidas algatada kohtuasja?**

Horvaatia

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Pooled võivad lahendada vaidluse kohtus, kuid on olemas ka vaidluste kohtuvälise lahendamise meetodeid. Horvaatias on sellisteks meetoditeks vahekohtumenetlus, lepitusmenetlus ja laiemas mõttes kohtumenetlused, mis on suunatud kohtuliku kokkuleppe saavutamisele.

Lepitusmenetluse kohaldamist tsiviil-, kaubandus-, töö- ja muudes poolte vabalt teostatavaid õigusi puudutavates vaidlustes reguleeritakse lepitusmenetluse seadusega (*Zakon o mirenju*) (Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne (*Narodne Novine*, edaspidi „NN“) nr 18/11). Lepitusmenetlus tähendab kasutatavast nimetusest olenemata (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*) menetlust, mille käigus pooled püüavad jõuda omavahelise vaidluse lahendamiseks vastastikku rahuldavale kokkuleppele, kasutades erapooletut kolmandat isikut – üht või mitut lepitajat (*posrednik, medijator, koncilijator*), kes aitab pooltel kokkuleppele jõuda, kuid ei ole pädev tegema siduvat otsust. Lepitusmenetlus toimub poolte kokkulepitul viisil ning seda iseloomustavad selle valikuline laad ja poolte autonoomia. See on vabatahtlik ja konsensuslik, mitteametlik ja konfidentsiaalne ning pooled on selles võrdsed.

Vahekohtumenetlus (*arbitraža* või *izbrano suđenje*) on seevastu vahekohtus toimuv menetlus, olenemata sellest, kas seda korraldab või teostab juriidiline isik või juriidilise isiku organ, mis korraldab ja teeb vahekohtute tööd. Vahekohtumenetlus on vabatahtlik, kiire, tõhus, mitteavalik vaidluste lahendamise viis, mille puhul pooled võivad kokku leppida, kes on vaidluse tekkimise korral kohtunikuks, kus vahekohtumenetlus toimub, milline on kohaldatav materiaals- ja menetlusõigus ning mis keeles (keeltes) vahekohtumenetlus toimub. Vahekohtu sisulisel otsusel on lõpliku kohtuotsuse jõud.

Tsiviilkohtumenetluse seadusega (*Zakon o parničnom postupku*) (NN nr-d 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 ja 70/19) on ette nähtud, et kohus võib kõiki asjaolusid, eelkõige poolte ja nendega seotud kolmandate isikute huve, pooltevahelise suhte kestust ja nende vastastikust usaldust arvestades teha istungil või muul viisil otsuse, milles kutsutakse pooli üles alustama kaheksa päeva jooksul lepitusmenetlust või teeb pooltele ettepaneku püüda lahendada vaidlust lepitusmenetluse kaudu. Lisaks teavitab kohus pooli eelistungil sellest, et vaidlust on võimalik lahendada kohtuliku kokkuleppe sõlmimise teel või lepitusmenetluse kaudu, ning selgitab pooltele neid võimalusi.

Teatavatel juhtudel (Horvaatia Vabariigi vastu hagi esitades) on hagi esitada kavatsev isik kohustatud võtma enne hagi esitamist ühendust riigiprokuratuuriga, millel on territoriaalne ja sisuline pädevus esindada riiki kohtus, kuhu Horvaatia Vabariigi vastu hagi esitatakse, ning taotlema vaidluse rahumeelset lahendamist, välja arvatud juhtudel, kui erinormidega on täpsustatud hagi esitamise tähtaeg. Vaidluse rahumeelse lahendamise taotlus peab sisaldama kogu teavet, mis on nõutav tavapärase kohtule esitatava hagiavalduse puhul.

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Kohtusse pöördumise tähtaeg sõltub hagi liigist ja esemest. Näiteks on tööga seotud õiguste kohtuliku kaitse taotlemise tähtaeg 15 päeva, mille jooksul peab töötaja esitama rikutud õiguse kaitseks pädevale kohtule hagi, olles eelnevalt esitanud oma õiguste kaitse taotluse tööandjale, välja arvatud töösuhtest tuleneva kahju hüvitamise nõude või muu rahalise nõude korral.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Jah. Horvaatias lahendavad kohtud tsiviilkohtumenetluses asju seaduses kindlaksmääratud sisulise pädevuse piires ning kohtuliku pädevust teostavad üld- ja erikohtud ning Horvaatia Vabariigi kõrgeim kohus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Üldkohtud on esimese astme kohtud (*općinski sudovi*) ja maakonnakohtud (*županijski sudovi*). Erikohtud on kaubanduskohtud (*trgovački sudovi*), halduskohtud (*upravni sudovi*), väärteloasjade kohtud (*prekršajni sudovi*), Horvaatia Vabariigi kõrgem kaubanduskohus (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*), Horvaatia Vabariigi kõrgem halduskohus (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) ja Horvaatia Vabariigi kõrgem väärteloasjade kohus (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

Horvaatia kõrgeim kohtuinstants on Horvaatia Vabariigi kõrgeim kohus.

Seadusega võib asutada muid teatava sisulise pädevusega või teatavate õigusvaldkondade üld- ja erikohtuid.

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoolte elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Üldpõhimõtte järgi on pädev kohus kostja üldise territoriaalse kohtualluvuse järgne kohus, st kohus, kelle tööpiirkonnas on kostja alaline elukoht. Kui kostja alaline elukoht ei ole Horvaatia Vabariigis, on üldine territoriaalne pädevus kohtul, mille tööpiirkonnas on kostja ajutine elukoht.

Kui kostjal on lisaks alalisele elukohale ka ajutine elukoht ja on alust arvata, et ta jääb sinna elama võrdlemisi pikaks ajaks, on üldine territoriaalne pädevus tema ajutise elukoha järgsel kohtul.

Kui kohtuvaidlus on seotud Horvaatia kodanikuga, kes elab alaliselt välisriigis, kuhu ta on lähetatud tööle riigi ametiasutuse või juriidilise isiku juurde, on üldine territoriaalne pädevus kohtul, kelle tööpiirkonnas oli tema viimane teadaolev alaline elukoht Horvaatia Vabariigis.

Rahvusvaheliste elementidega vaidluste puhul kuulub kohtuasi Horvaatia Vabariigi kohtu pädevusse, kui nii on sõnaselgelt öeldud seaduses või rahvusvahelises lepingus. Kui seaduses või rahvusvahelises lepingus ei ole sõnaselgelt öeldud, et teavat liiki vaidlust kuulub Horvaatia kohtu pädevusse, kuulub kohtuasi Horvaatia kohtu pädevusse, kui see tuleneb Horvaatia kohtute territoriaalset pädevust käsitlevatest sätetest.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja hagi hindu?

See sõltub vaidluse laadist ja tsiviilkohtumenetluse seaduse sätetest, millega reguleeritakse territoriaalset ja sisulist kohtualluvust.

Hagihind Horvaatia kohtute territoriaalset ja/või sisulist pädevust ei mõjuta.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Kohtumenetluse praeguse korralduse kohaselt, nagu see on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seaduses, võib igaüks – füüsiline või juriidiline isik – vabalt valida, kas ta esindab end menetluses ise või kasutab esindajat (tavaliselt advokaati), kui tsiviilkohtumenetluse seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Ent tsiviilkohtumenetluse seaduse artikliga 91 piiratakse märkimisväärselt isikute õigust end ise esindada: kui varalisi nõudeid puudutavates vaidlustes on nõude summa üle 50 000 kuna, võivad juriidilisi isikuid esindada ainult advokaadiksami sooritanud isikud.

Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikliga 91a nähakse lisaks ette, et pooled võivad taotleda luba otsuse teistmiseks või esitada teistmisavalduse oma esindaja, st advokaadi kaudu, või nad võivad seda teha erandkorras ise, kui nad on sooritanud advokaadiksami, või võib teistmisavalduse taotleda või teistmisavalduse nende nimel esitada isik, kellel on õigus seda tsiviilkohtumenetluse seaduse või mõne muu seaduse kohaselt teha, kuigi ta ei ole advokaat, eeldusel et see isik on sooritanud advokaadiksami.

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantsseisse või muule haldusasutusele?

Tsiviilkohtumenetluse algatamiseks esitatakse hagiavaldus pädevale kohtule kas otse kohtu kantseleisse või posti või telegraafi teel.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Tsiviilkohtumenetlus toimub horvaadi keeles ja menetluses kasutatakse ladina kirja, välja arvatud juhul, kui konkreetse kohtus on seaduse alusel kasutusele võetud muu keel või kiri.

Kohtumenetluse pooled ja muud menetlusosalised esitavad oma hagiavaldused, kaebused ja muud avaldused kohtule horvaadi keeles ja ladina kirjas. Hagiavalduse võib esitada otse kohtu kantseleisse või posti või telegraafi teel. Üldjuhul esitatakse see kas otse kantseleisse või siis posti teel.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses on ette nähtud võimalus esitada dokumente elektrooniliselt. Elektrooniliselt esitatavad dokumendid peavad erinormide kohaselt kandma kvalifitseeritud e-allkirja.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Vorme kasutatakse ainult Euroopa väiksemate nõuete menetluses. Selle kohta saab lisateavet teabeleheltil „[Väiksemad kohtuvaidlused – Horvaatia](#)“.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses on sätestatud, et hagiavaldus peab sisaldama järgmist: konkreetne sisuline nõue ja kõrvalnõuded, nõude aluseks olevad asjaolud, neid asjaolusid toetavad tõendid ja muu teave, mis tuleb igale avaldusele lisada (tsiviilkohtumenetluse seaduse artikkel 106).

Iga esildis, sealhulgas hagiavaldus, peab sisaldama järgmist teavet: kohtu nimi, mõlema poole nimi ja alaline või ajutine elukoht, nende esindajad (kui need on määratud), avaldust esitava poole isikukood, vaidluse ese ning esitava poole märkused ja allkiri.

Pool või tema esindaja lisab avalduse lõppu oma allkirja.

Nõude esitamise korral peab pool märkima oma nõude aluseks olevad asjaolud ja vajaduse korral esitama tõendid.

Kohus võtab hagiavalduse menetlusse ka juhul, kui hageja ei ole hagi õiguslikku alust märkinud, ja isegi kui hageja on õigusliku aluse märkinud, ei ole see kohtule siduv.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusid?

Pooled peavad tasuma kohtulõivude seaduses (*Zakon o sudskim pristojbama*) (NN nr 118/18) sätestatud riigilõivud.

Kohtulõivude seadusega ettenähtud riigilõive peavad tasuma isikud, kelle taotlusel või kelle huvides teatavaid seadusega ettenähtud toiminguid tehakse.

Kui kohtulõivude seaduses ei ole sätestatud teisiti, tuleb riigilõivu tasuda järgmistel juhtudel:

esildiste (hagiavaldused, õiguskaitsetaotlused, täitmisavaldused jne) eest: nende esitamisel; ning registrisse kandmise avalduste eest: pärast registrikande tegemist;

kostja vastuse eest: pärast menetluse lõpetamist proportsionaalselt selle osaga, milles hagi rahuldamata jäeti;

kohtu ärakirjade eest: kui neid taotletakse;

kohtuotsuse eest: kui poolele või tema esindajale toimetatakse kätte otsuse ärakiri;

pärimistunnistuse eest: kui see muutub lõplikuks;

kompromissi sõlmimise, pankroti- ja likvideerimismenetluse puhul: jaotusettepaneku või kompromissi kinnitamise määrase tegemisel;

muude toimingute eest: kui neid taotletakse või kui kohtu poole pöördutakse.

Kohtukulude tasumise üldreegli kohaselt peab kohtuvaidluse täielikult kaotanud pool kandma vastaspoole ja tema toetuseks menetlusse astunu menetluskulud. Kohtuvaidluse kaotanud poole toetuseks menetlusse astunu peab kandma nende tehtud toimingute kulud.

Advokaadi esindustasusid ning advokaatide töötasu ja kulude hüvitamist reguleerib õiguselukutsete seadus (*Zakon o odvetništvu*) (NN nr-d 9/94, 117/08 tõlge, 50/09, 75/09, 18/11 ja 126/21).

Advokaadil on õigus saada õigusteenuste eest tasu ja tehtud tööga seotud kulude hüvitamist vastavalt advokatuuri kehtestatud ja justiitsministeeriumi heaks kiidetud tasumääradele. Advokaat peab esitama kliendile teenuse osutamise eest arve. Oma volikirja tühistamise või kehtetuks tunnistamise korral esitab advokaat arve 30 päeva jooksul pärast volikirja tühistamise või kehtetuks tunnistamise kuupäeva.

Asjaõiguslike küsimuste korral võib advokaat poolega kokku leppida, et tema töötasu vastab menetluses, st poole nimel ette võetavas kohtuvaidluses saavutatud tulemusele kooskõlas ametliku tasumääraga. Selline kokkulepe kehtib ainult juhul, kui see on sõlmitud kirjalikult.

Seetõttu võivad pooled asjaõiguslike küsimuste korral reguleerida endi ja advokaadi vahelist suhet kirjaliku lepinguga.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Kui pool taotleb professionaalset õigusabi, võib ta pöörduda õigusabi saamiseks nende advokaatide poole, kellel on õiguselukutsete seaduse artikli 3 kohaselt õigus osutada Horvaatias igasugust õigusabi, eelkõige anda õigusnõu, koostada hagiavaldusi, kaebusi, ettepanekuid, taotlusi, avaldusi, erakorralisi õiguskaitsevahendeid ja muid menetlusdokumente ning esindada pooli.

Lisaks võivad pooled kasutada ära tasuta õigusabi saamise võimaluse. Tasuta õigusabi seadusega (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN nr-d 143/2013 ja 98/19) on ette nähtud, et kodanikele, kes ei ole võimelised ise õigusabi eest tasuma, kuid vajavad seda, antakse tasuta õigusabi. Horvaatia tasuta õigusabi kava kohta saab teavet järgmisel veebisaidil: <https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Tsiviilkohtumenetlus algatatakse hagiavalduse esitamise ja selle kostjale kätte toimetamisega.

Pärast hagiavalduse kättetoimetamist valmistatakse põhikohtuistungiks.

Need ettevalmistused hõlmavad esialgset hagiavalduse nõuetele vastavuse kontrollimist ning kui hagiavaldus ei ole arusaadav või ei sisalda kogu vajalikku teavet selle menetlusse võtmiseks, nõuab kohus, et hagiavalduse esitanud pool parandaks või muudaks seda vastavalt saadud juhtnõuetele ning saadab selle asjaomasele poolele parandamise või muutmise eesmärgil tagasi.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Kohtu kantselei ametnik teavitab pooli, nende advokaate ja esindajaid registris ja toimikus sisalduva teabe põhjal asja seisust.

Teave piirdub andmetega menetlusetappide ning asjaga tegelevate ainukohtunike, kodade esimeeste, koja liikmete ja kohtunõunike kohta.

Teavet andes on keelatud avaldada seisukohti kohtu konkreetsete toimingute õigsuse või menetluse tõenäolise tulemuse kohta.

Teavet võidakse esitada telefoni ja e-posti teel ning kirjalikult.

Pooled võivad saada interneti kaudu juurdepääsu teabele menetluse seisu ning asjaga tegelevate ainukohtunike, kodade esimeeste, koja liikmete ja kohtunõunike kohta, kui asjaomase kohtuasja puhul pakutakse kohtuasjade põhiteabele avaliku juurdepääsu teenust – e-kohtuasi (*Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima – usluga e-Predmet*).

Kohtusse ilmunise ja poolte või kohtu muude toimingute tähtajad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seaduses.

Lisateavet tähtaegade ja tähtaegade liikide kohta saab teabeleheltil „[Menetlustähtajad – Horvaatia](#)“.

Viimati uuendatud: 14/08/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja

Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.